

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt' roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 21. szam. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do noviny ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
--	---	---

Zákonné návrhy o zbrannej moci.

Napísal: Štefan Haller, krajinsky vyslanec kresťanskej ľudovej strany.

123 millionov námorníctvu.

Zaiste mnohí z nás ešte nevideli válečnú loď. Čomu aj nemôžeme sa diviť, bo ten malý kúsok nesmierneho svetového mora, s ktorým sa vystatujeme, že je našou vlastnosťou, tak ďaleko leží od nás, že z tisíc ľudí sotva jeden človek má príležitosť, aby si ho zblízku pohliadol. A hľa, od istého času ak vysoko si ceníme tento kúsok mora.

Terajšia vláda vynašla rázom, že niekoľko lodí rybárov a kupcov, ktorí živia tam medzi holými skalami, nemajú statočnej obrany pred Černohorcami a Turkami, ktorých hlavné remeslo je, že v tých krajoch kozy a ovce kradnú. Ku obrane tohoto mora, veľkého, ako dobrá vozová plachta, občania Uhorska otvoriť majú ich pugillare a z ich tohoročnej zvláštne dobrej (?) úrody na nové morské lode, našpikované hroznými kanóny a strojami najnovšieho vynálezu, na tento rok obetovať majú 123 millionov korún.

Ku týmto novým morským strašiakom potrebné sú pravda ešte i iné pobočné lode. Taktéto sú lode pod morom chodiace, torpedy metajúce atď., čo všetko koštuje hrozne peňaze. Naša liberálna vláda i s jej ktranou národnej práce ale hovoria, že keď na všetko toto nedáme peňaze, vtedy zahyne Uhorsko, pri tom si ale myslia, že vtedy oni istotne zahynú.

Pohliadnime preto zblízka na tie trovy na válečné lode a na námorníctvo, ktoré chce z nás

vyprešovať liberálna vláda a jej väčšina chýrne národnej práce.

Uhorsko spolu i s Rakúskom na udržiavanie námorníctva platilo ročite 67 millionov korún, z čoho na Uhorsko padlo 24 millionov. Táto summa veru nebola malá, keď povážime, že tie peňaze len za to sme vyhodili, že okolo Fiume ako dľaň veľký kúsok mora máme. Včul ale liberálna vláda vystúpila s tým, že naše námorníctvo treba vyvinuť. Toto ale len tak sa môže stať, keď vybudujeme a vystrojíme niekoľko válečných lodí a medzi týmito štyri morské strašiaky, takzvané Dreadnoughty, z ktorých každá loď koštuje šesťdesiat millionov korún. **Na vyvinutie námorníctva žiada teda od nás vláda na päť rokov 312 millionov korún.**

Z týchto 312 millionov padne teda:

na rok 1911	---	55,000.000
“ “ 1912	---	67,000.000
“ “ 1913	---	68,000.000
“ “ 1914	---	68,000.000
“ “ 1915	---	49,000.000
“ “ 1916	---	5,000.000
		312,000.000

Z týchto 55 millionov na rok 1911. Uhorsko musí platiť 36.49 procentov, totitž 20 millionov 20 tisíc korún. Z tohoto vidno, že liberálna vláda to žiada od nás, aby na námorníctvo už v tomto roku platili sme 44 millionov korún, kdežto posial na tento cieľ platili sme len 24 millionov. Ponevác kresťanská ľudová strana už tých 24 millionov držala za hrozne veľké peňaze, ktoré na námorníctvo hádzali do mora, rozumie sa, nemôže súhlasit s tým, aby na tento cieľ vyhodené bolo 44 millionov.

S týmto ale liberálna vláda a jej väčšina národnej práce nenie spokojná. Chce mať nie len viacej válečných lodí, lež tie majú byť ešte väčšie ako boly doterajšie. Posiaľ maly válečné lode 3500 tonní, nové ale majú mať päťkrát tolko, teda 20.000 tonní. Ku takýmto obrovským loďam rozumie sa treba je viacej mužstva, viacej dôstojníkov a spotrebujú ony viacej uhliá, oleja a všetkého. Prirodzená vec je, že tie väčšie lode s početnejšími námorníkami a s viacej dôstojníkmi o veľa viacej koštujú ako doterajšie, *tak že dľa mienky odborných znalcov namiesto 68 millionov, ktoré sme posiaľ ročite platili, keď tie nové lode, ktoré teraz stavajú vyhotovené budú, prichystaní môžeme byť na 200 millionov. Z tohoto ale na Uhorsko padne 72 millionov korún.*

Ponevác ale dľa starého porekadla s jedným raste chutnanie, správa vojenských záležitostí v spoločnom vybore delegácií. tak sa vyslovila, že keď sa mine žiadaných 312 millionov, k ďalšiemu budovaniu novších válečných lodí *potrebovať bude zas aspoň 312 millionov korún.*

Liberálna vláda a jej väčšina národnej práce len na ciele námorníctva zamýšľajú uvaliť na nás nasledujúce farchy a žiadajú :

1. Na päť rokov	312,400.000
2. Riadne výdavky rátajúce ročite po 100 millionov, na päť rokov podelené	500.000.000
	812,400.000
Miesto doterajších asi	350.000.000
chcejú mať viacej o	462,400.000

Z tohoto Uhorsko musí platiť 168 millionov korún.

V nasledujúcich päť rokoch ale čakajú na nás ešte hroznejšie farchy. Vtedy totiž

Na nové válečné lode potrebujú zas ...	312,000.000
Krom toho ročité riadne výdavky obnášajú 200 millionov, čo cez päť rokov urobí	1.000.000.000
Súhrnom	1.312,000.000

Z tohoto padne na nás 427 millionov korun, behom desať rokov urobí to ale aj viacej ako 595.

Tu hľa! to žiada od našeho ubiedeného ludu liberálna vláda, za ktorej peňaze mnohí voličia žrali a strebali pri posledných voľbach. Na tieto voľby liberálna vláda vyhodila udajne.

30 millionov, za toto ale *vyprešovať chce z ludu cez desať rokov len na námorníctvo 595 millionov korún.*

Kde je ale ešte spoločná armáda a honvédstvo.

Tak vyzerá tá oslavovaná národná práca liberálnej vlády a jej väčšiny.

Zákonné návrhy zbrannej moci len v záujme ludu nepríma kresťanská ľudová strana.

Z Katolíckej Ľudovej Jednoty.

V. Agitacionálna cesta v stolici spišskej.

Ján Bartos tajomník stredišťa v sprievode tajomníka Jána Huber a s pomocou viacerých duchovných Katolícku Ľudovú Jednotu utvoril a už prvej utvorenú upevnil v nasledujúcich obciach :

Késmárk: Shromaždenie vo veľkých rozmeroch vydržiavané, na ktorom súčasťnilo sa do 1000 ľudí. Shromaždenie to sriadené bolo v miestnosťach katolíckeho kruhu a v smysle uzavretia výboru tohož kruhu, pre zastupiteľov stredišťa na viacej kočoch á za vodcovstva farára Jána Janecska viezla sa deputácia až po obec Szepesbela. V miestnosťach katolíckeho kruhu zastupiteľov privítal kaplán Ján Kukura. V shromaždení rečnili: farár Ján Janecska a tajomníci zo stredišťa Ján Bartos a Ján Huber. Jednota má tu 169 členov. V shromaždení boli prítomní: Ján Kukura, Michal Sztankó, Andor Varsányi kapláni, náčelník pošty Koloman Wagner, Alois Bognyánszky dozorca pošty, Robert Ramesdorfer, Ladislav Rónai, Teodor Repper, Matias Hrdina učiteľa, Jozef Kalia železničný úradník, Jozef Elias kommisár cesty, Michal Palencsár, Ondrej Szkladányi, Julius Sztávinszky, Ondrej Kubovcsik, Leopold Mayer, Michal Czzyrak, Ján Csizmadia, Ferdinand Cihák, Martin Tóth, Jozef Viola, Alfred Csörner, Ján Longa, Ondrej Bednarcsik, Karol Heran, Alexander Csekovszky, N. Macsák, N. Bieda, N. Zmarslag, Ondrej Bizup. Palár, Juraskó, Dida, Gildain, Ciglár a iní.

Leibic: Počet členov 149. Rečnili Jozef Harencsár titulárny kanonik, farár a tajomníci Ján Huber a Ján Bartos.

Majorka a teplice Leibic: Počet členov 70

Rečnili: Ján Wiecha farár a tajomník Ján Bartos. V shromaždení súčastnil sa aj učiteľ Michal Halász.

Ruszkin a Szepesudvar: Počet členov 46. Rečnili: Béla Janics farár a tajomníci Ján Bartos a Ján Huber.

Ménhárd: Počet členov 63. Rečnili: Praepošt-farár Franc Laufig a tajomníci Ján Huber a Ján Bartos. Prítomní boli: Jozef Fressó náčelník pošty a učiteľ Ján Schmögner a Rudolf Krnos.

Batizfalva: Počet členov 33. Rečnili: Edmund Schürger a tajomník Ján Bartos.

Felka: Počet členov 56. Rečnili: Alexander Boharsik farár a tajomníci Ján Huber a Ján Bartos. Prítomní boli učelia Eduard Hasprák, Karol Faix, Tatárko a fabrikant Jozef Barta.

Poprád: Počet členov 198. Rečnili: Praepošt farár Georg Andreidesz a tajomníci Ján Huber a Ján Bartos. Prítomní boli: Ján Odrobina farár obce Mateócz, Jozef Zasztko kaplan, učelia Jozef Mayer, Jozef Koronay, Anton Sarniczky, staviteľský majster Ján Bliszner. železniční úradníci Julius Pálmay, Jozef Andreidesz, klerik Géza Dikant, Fridrich Tomkovits, Franc Bitzinger, Jozef Hajósi, Koloman Páry a iní.

Poznámka na úprimné slovo O. Hlinkovo.

Ondrej Hlinka, ružomerský farár v č. 36. Slov. Lud. Novín redakcii Slov. Týždenníka povedal svoje slovo. Úprimne vyznáva, že «nijak nemôhol súhlasíť s tendenciou článkov Slov. Týždenníka proti biskupovi». Uznáva, že chýrnik Sl. Týžd. vedený je v duchu protikatolicom». Osvedčuje sa, že Sl. Týžd. «bude mať nepriateľa celé kňazstvo katolícke, pretože jeho úmysel je nemravný na našu vieru, na náš katolicizmus». Konštatuje, že «duch, ktorý veje z článkov Týždenníka, je ovocím kázne Massaryka». «No a na túto cestu sa nachýľil, značilo by — dľa slov Hlinkových — vraždu katolicizmu, ľudu, viery, reči, národnosti a seba.» Táže sa redakcie Sl. Týžd.: «Páni, chcete mať zo mňa Murryho alebo Loisyho.» (Obidva Cirkvi neverní kňazi.) Hovorí ďalej ku redakcii: «Tu je nameraný systematický pohon na mňa. A prečo? Že sa nestalo istým apoštolom po vóli

a nemohli zo mňa urobiť Husa, odpadlíka.» Nazve Týždenníkovcov, Šrobára a Štefánka pokrokármi. A aby sme porozumeli, čo sú to tí pokrokári, uvádza nasledujúci list, ktorý dostal od Václava Kara z Bryndise: «Práve oné tri mena, dr. Blaho, dr. Šrobár, Pavlu mne zarazila, lebo jsem odberateľom Ludových Novín, táto jména jsem často četl mezi prvními pracovníky a redaktory týchto novin. Bolestne se mne tedy dotklo, když nyní poznávám, že pokrokári redigují tyto listy. Z toho míním vyvodit důsledky, prestanu býti odberateľom Ludových Novín, neboť podporovat svého nepřítela nemíním.»

Zatešil som sa tomuto úprimnému slovu Hlinkovmu, s každým výsuvedeným slovom úplne súhlasím. Z článku jeho dosť smelým polemizovať nechcem. Poznámku činím len na jednu jeho vetu. Píše v nej: «Páni od Slov. Týždenníka! Viete, že som chyby či biskupa, či národnostne *bludiacich* kňazov najostrejšie šláhal.»

Ktorí sú tí bludiaci kňazi? Myslím rozumie tých, ktorí so smerom Sl. Týžd. a s politikou na čele so Šrobárom, Ráthom, Blahom nesúhlasili. Prečo sme nesúhlasili? Lebo tak u týchto novinách ako v tejto politike hneď zpočiatku videli sme náboženstvu nebezpečné pokrokárstvo. Slov. Týžd. tak písal pred tým ako i teraz, čo sa dá celým radom článkov dokázať. Sl. Týžd. som prvýkrát videl v Pucove u farára A. Kovalčíka asi pred 7—8 rokami, prečítajúc ho, hneď som poznamenal: Tieto noviny nesvedčia do katolíckej fary. Podobne písaly i Lud. Noviny. Pán Hlinka sa zarazil na zpráve Sl. Týžd. o sestre Candide atď. a na zpráve Lud. Novín o «biskupskom škandále», o biskupovi a retiazke, na slovách Lud. Novín, Rímu sa vyhrádzajúcich: V Ríme majú tuším uši zacpané. Ale príde doba, kde očujú, ale už nie kvílenie a prosby, ale dačo inšie» — na slovách ktoré sám písal: «Či už aj jeho (Parázika) skorumpoval hrozný Alexander?» sa nezarazil? Či Šrobár a comp. len teraz boli pod káždou Massaryka a nie ešte pred rokmi? A predsa pán Hlinka Sl. Týžd. a Lud. Noviny odporúčal čo «kňaza a učiteľa» ľudu, za Šrobára ohnivo kortešoval, pre Šrobára nás najostrejšie šláhal a celý okres do osudného ohňa vohnal, ktorý keď zapálil Ružomberok, Černovú, Lúčky,

a teraz sám uznáva, že cesta Slov. Týždenníkom ukazovaná znamená vraždu katolicizmu, ľudu, viery, reči národnosti a seba; že túto cestu katolícky kňaz nemôže nasledovať bez toho, aby sa Murrým a Husom nestal; že Šrobár, kandidát jeho a Blaho, bývalý redaktor Ľud. Novín sú pokrokármi.

. Kto bol blúdiacim?

Kto sa premenil? Slov. Týžd. je ten, čo bol. I Šrobár. I my «bludiaci». Ja sám som viac článkov písal v Krestane o Slov. Týždenníkovi, Ľud. Novinách a o Šrobárovi, ale nikde som nevytýkal, že bojujú za práva ľudu, ale to, že smer ich jednaní je nebezpečný katolicizmu viere a dušiam nášho ľudu.

Z politických strán ak je niektorá osožná katolicizmu, je to iste kresťanská ľudová strana. A túto Týždenníkovci najviac napádali. A je to len predsa čudné, 250 tisíc mužov, ktorí v týchto náboženstve neblahých čašoch majú smelosti sdružiť sa v Katolícku Jednotu a vieru svoju verejne vyznať — vysmievať, detsko nipcvičikom prezývať, ako to Sl. Týžd. a Ľud. Nov. činia!

Dajme tomu, že my «bludiaci» boli by sme sa dali tiež zaviesť Sl. Týždenníkom, boli by sme ho tiež odporúčali ľudu. Čo by bolo? Ľud náš by bol tymito novinami zaplavený. A teraz ako by sa dal ľud oslobodiť od týchto novín, keby sme mu tie všetci kňazi boli odporúčali?

A preto pán Hlinka tú vetu nás «bludiacich» urážajúcu mal by takto napraviť: Kňazom, ktorých som sám najostrejšie šlahal, ľud slovenský je podlžen veľké vdaky, že ho od Sl. Týždenníka chránil, vzdor najostrejšieho mojho šlahania.

Luto mi, že som musel i staré veci pripomenúť k vôli spravodlivej obrane. Ináč radujem sa nastalej jednomyselnosti našej o Sl. Týždenníkovi, blahoželám p. Hlinkovi k jeho smelému slovu a dal by Boh, že by nastal stály pokoj, ktorý pokiaľ zchádzal, trpeli sme my kňazi, trpel i nám sverený ľud.

Bartolomej Szmiszár,
farár lúčanský.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

To i to.

Tiszovci odjakživa na tom pracovali, aby si svoju moc a vládu poistili a aby mali rozhodné slovo pri zákonodarstve a pri spravovaní krajiny.

Starý Koloman Tisza ukázal svojmu rodu, ako sa má vo verejnom a v politickom živote uplatniť, aby despotmi Uhorska stali sa Tiszovci. Starý Tisza bol tuhým kurucem. On bol vodcom neodvisliakov, keď mu ale kráľ ponúkol ministerstvo, stal sa pečovičom, ponížene slyboval svoj chrbát pred Viedňou, ktorú tolké roky napádal. A aký mimikrista bol starý Tisza, takí sú aj jeho synovia: Štefan, bývalý ministerpredseda a jeho brat Koloman. Vyznávajú tie isté zásady, ktoré i ich otcovi tolko donášaly a používajú tie isté prostriedky k poisteniu svojej nadvlády a vplyvu, s ktorými starý Tisza poistil si trinásťročné vladárenie nad Uhorskom. Násilie bola zbraňou starého Tiszu proti opozícii a k zlomeniu demokracie. Tú istú zbraň použil (lenže blbe) i jeho syn Štefan, keď bol ministerpredsedom a chce ju včul použiť k tomu, aby vladárenie nad krajinou zopiatky dostal. A aký násilník a hrdý oligarcha je Štefan, taký je i jeho brat Koloman. Aj on hlásal toto násilie pred svojimi voličmi v okrese nagyszalontskom. Tam povedal verejne, že v Uhorsku len vtedy bude ústavný život, keď sprísnia snemové pravidlá, čo tak treba rozumieť: keď opozíciu k slovu nepripustia. Nuž áno. To by poistilo večité panovanie liberálov. Nikdy iný nesmel by rečniť v krajinskom dome, iba vládni poslanci,

To by bol život pre Tiszovcov. Nemuseli by sa obávať, že utratia ministerské kreslá a že pri voľbách v menšine ostanú. Sprísniť treba snemové pravidlá, vtedy blažené bude obyvateľstvo Uhorska — povedajú Tiszovci. My ale to hovoríme, beda nám, keď si popustíme svoje práva, hoc sa ony i v obštrukcii prejavujú a beda obyvateľstvu Uhorska, jestli na vládu dostanú sa silní Tiszovci. My nechceme bašov. Nedovolíme, aby našu slobodu násilne šliapali.

*

Kolkokrát vystatoval sa v krajinskom dome Héderváry, že vraj ľud Uhorska jemu dal za

pravdu pri lanských volbách krajinských. On obdržal väčšinu z dôvery a z lásky krajinského obyvateľstva.

Keď premýšľame nad týmto hrdým osvedčením Héderváryho, zaraz prideme na to, že sa ten páňko chvasce a že preháňa. Kto že je obyvateľstvo Uhorska? Dľa Héderváryho tí voličia, ktorí pri lanských volbách odhlasovali. Koľko že je týchto? Iba pár stokrátisíc. Tí ostatni občania sú Hédervárymu šmarrn, ačpráve platia porcie a znášajú všeliaké verejné farchy. Týchto občanov Héderváry jednoducho vytvára z lóna krajiny. Dľa jeho štátoprávnickej vedy obyvateľstvo Uhorska pozostáva asi z osemstokrátisíc voličov. Dobré. Z týchto väčšina hlasovala na vládných kandidátov. Pýtame sa ale, či to urobili z presvedčenia, zdarma a bez násilia? Na toto nech odpovie Héderváry. On hovorí že áno, my ale na základe nepodvratných dôkazov prisaháme, že Héderváry kúpil si tú väčšinu, ako na trhu baranov. A tak vládna väčšina nepochádza z dôvery obyvateľstva Uhorska, z čoho nasleduje, že Héderváry nesmie sa odvolávať na celé obyvateľstvo Uhorska, lež má povedať: «Moja, za tridsať millonov kúpená väčšina to chce, aby krajina bez slova a bez podmienky dala na vojsko tolko, koľko od nej pýtam. Ja som dal pri lanských volbách piť a jesť, podplácal som voličov, za to žiadam pokorné poddania sa».

Áno, tak by mal hovoriť Héderváry. Obyvateľstvo Uhorska veru celkom ináč smýšľa ako strana liberálnych mungov. Keby naše krajinské obyvateľstvo slobodne mohlo vyjaviť svoju mienku, veru že by Héderváry nebol ministerpredsedom. Lež kde sú peňažné mešce, pálenčené sudy, zandárske bodáky a nesvedomití volební predsedovia, tam je ľahko sohnaf väčšinu. Tá väčšina ale nezastupuje krajinské obyvateľstvo. Nech ukáže Héderváry v rade jeho otrockých mungov čo len jedného poslanca, ktorý zastupuje roľníkov, robotníkov alebo priemyselníkov. Takého niet. To sú sami páni, ktorým halena smrdí. Bliži sa ale čas, keď miesto sebeckých mungov náš ľud v krajinskom sneme bude mať verných zastupiteľov. Vtedy sa bude môcť povedať, že väčšina mienku a záujmy ľudu zastupuje. Márne robí Héderváry prekážky proti tomuto pohybu, ľud prevládze všetky tie prekážky, vydobije si

svoje právo a zažene mungov zpiatky do ich zple-snelých hrobov, kde nikomu nebudú viac škodiť.

*

Družstvo veľkováradinských staviteľov zaslalo úpis na krajinský snem, aby vyniesol stavitel'ský zákon, dľa ktorého aj robotníci povinní sú zadržať smluvu (kontrakt). Čo prinútilo veľkováradinských staviteľov, aby u zákonodarstva hľadali obranu proti lenivým a nesvedomitým robotníkom? Tá smutná zkušenosť, že robotníci veľmi často nezadržia smluvu, ktorú so svojimi majstrami a inými pracudajúcimi uzavreli, z čoho títo poslední ohromnú škodu majú. Načo viazať kontrakt, keď ho iba jedna stránka (pracudajci) zadrží, robotník však postáva a amerikáni? Nepomyslí si na to, jak veľkú škodu utrpí skrze to nielen pracudajca, lež sám priemysel, obchod, ba týka sa to i obecestva, lebo veď nepriateľ'ský pomer povstavší medzi robotníkmi a zamestnavateľmi je pôvodom štrajkov a drahoty. Robotník, keď prácu prevezme, má ju svedomite konať. Keď pracudajca svedomite ho platí, vtedy robotník nemá príčinu ku štrajku. A predsa čo sa stáva? To, že robotníci bez príčiny rušia smluvu a zastavujú prácu. To nenie v poriadku. To je nečestnosť. My nepíšeme proti robotníkom. Bože zachovaj. My sme pri nich, keď za svoje práva bojujú. My im stránku chytíme vóči svojich vykorisťovateľov, lež proti ním sme vtedy, keď dvíhajú nesprávne požiadavky a keď bez príčiny vstupujú do štrajku. Robia to robotníci na rozkaz svojich židovských vodcov. Veď ne jeden robotník aj by pracoval, nezložil by nástroj, lež pod nátlakom náruživých súdruhov, ktorí v každom podujateľovi a vôbec v každom samostatnom pracudajcovi spatujú len svojho dranciera, vykorisťovateľa a kapitalistu, každú dielňu a továreň považujú za otrokáreň. Na takýto spôsob nemôže byť dôvera medzi robotníkom a zamestnavateľom a nemôže obecnstvo simpatizovať s robotníctvom. Z tohoto ale najväčšiu škodu má samé robotníctvo. Tieto pomery nesmejú ďalej trvať. Na taký spôsob naše hospodárstvo a náš priemysel nikdy sa nevyvinie. Do tejto záležitosti pomiešať sa musí zákonodarstvo. Zákon musí brániť podujateľov a zamestnavateľov proti nesvedomitým, násilným večite štrajkujúcim, skrze židovstvo zavedeným a pobúreným robotníkom.

Pomery po vidiekoch.

Nemecký sociolog Sohrney vydal nedávno knihu, v ktorej sa zaoberá so životnými pomermi na vonkove. Menovaný spisovateľ od dlhých rokov sprevádza s pozornosťou každú zmenu v smýšľaní a jednaní dedinského ľudu, každú zmenu robotníckych pomerov v súvisi s utvorením sa nových národohospodárskych pomerov. Zvláštnu pozornosť venuje v svojej knihe otázke vystahovania sa robotného ľudu z vonkova do miest, čoho následkom je núdza o gazdovských robotníkov a vôbec jakési odcudzenie sa dedinského ľudu od gazdovského zamestnania. Na základe hodnoverných štatistických dát vykázal, že r. 1907. vstúpilo v Berlíne do služby 47.566 diev, z pomedzí ktorých 34. tisíc prišlo z vidieku, kde sa predtým prevažne s gazdovskou prácou zaoberaly. Gazdovskí robotníci dosahujú sa pomerne vo veľkom počte do miest ešte aj z takých vidiekov, kde sú pozemky veľmi úrodné a kde je aj priemysel značne vyvinutý, kde by teda robotníci našli dosť zamestnania. Sohrney vyrátal, že až do 75 procentov od 16 do 20-ročných diev zriekne sa navždy gazdovského zamestnania a vo veľkom meste hľadá si zamestnanie a výživu. Ktoré dievča istý čas vo veľkom meste žilo, to sa už nechce vydať na dedinu, radšej sa vydá horšie len aby v meste zostať mohlo. Menovaný spisovateľ uvádza štatistické dáta, dľa ktorých behom posledných dvanásť rokov počet domácej čelade na dedine o 136.000 klesol, kdežto v tom istom čase v mestách počet služiek a rozličných iných zamestnancov o 70.000 vzrástol. Gazdovia zápasia s núdzou robotníkov, v mestách ale potuluje sa mnoho ľudí bez zamestnania.

Tie neprajné zjavy, na ktoré poukázal Sohrney vo svojej knihe, pozorovať žiaľbohu všade. Ani u nás sú pomery nie lepšie, ba následkom vystahovania sa robotného ľudu do Ameriky sú robotnícke pomery ešte horšie. Lebo za more idú ti najsúcejší, práce najschopnejší robotníci, veď oni idú tam s tou pevnou vôľou a s tým úmyslom, aby si čím za kratší čas čím väčší obnos peňazí zarobili. Tu doma zostanú zväčša ľudia následkom staroby alebo následkom iných príčin ku práci menej schopní. Takýto robotník

ale predstupuje s novými a novými nárokami, dobre vediac, že je zamestnávateľ na neho viac-menej utisnutý.

Na mnohých vidiekoch má to náš ľud jako by v krvi, že rád robí výlety a keďby aj v rodnej obci alebo na vidieku dostať mohol zamestnanie, radšej vstúpi kde-inde do roboty. Na jar, ba aj do jasene vidíme húfy robotníkov, čakajúcich na železničný vlak, idú ani sami nevedia kde — o železničné karty postará sa «robotnícky gazda». Každý huf má svojho gazdu. Tento posháňa robotníkov, postará sa o robotu a pohodlne žije si z toho, čo mu robotníci a zamestnávateľ platia. V zime ochotne dáva predavky, aby si na budúcu jar robotníkov zabezpečil, chodí z dediny do dediny a kde príde tam je obyčajne v krčme veselo. Pijú oldomáš. Bárs títo robotníci musia usilovnejšie pracovať jako by doma pracovali a bars neraz pomerne nevyrobia viac, než by doma vyrobili, predsa radi idú za gazdom, zvlášte mladí robotníci, lebo v cudzom svete slobodnejšie môžu žiť než doma. O mravných následkoch nechceme tu obsírnejšie prehovoríť, o týchto svedčia ozaj smutné dáta.

Ďalšou príčinou neblahých pomerov po vidiekoch je, že niet spoločenskej činnosti, lebo sa nenajde všade taký intelligentný ľudomil, ktorý by sa na čelo spoločenského pohybu postavil a niet ani miestnosti, kde by sa o spoločných záležitostiach porozprávali. Jediným miestom, kde sa schádzajú, je krčma. Tam rokujú o všetkých záležitostiach, tam rozpovedia svoje plány, svoje žiadosti, svoje úmysle, židovský krčmár načúva a jestli to v jeho hmotnom záujme stojí, prekrízuje všetky plány, zmarí všetky úmysle občanov. Takto sa to stalo nedávno v jednej obci v Trenčanskej, kde občania chceli jedon majetok kúpiť a medzi sebou parcellovať. Večer sa dohodli v krčme, že na druhý deň dajú závdavok, ale kým ku majiteľovi prišli, tento už mal závdavok od židáka krčmára.

Aby sa pomery na vidieku zlepšili, k tomu je potrebné hmotné a mravné pozdvihnutie dedinského ľudu. Dobrá školská výchova, organizovanie dedinských gazdov v odborných spolkoch ako sa to prevádza vo Veľkých Béličách v st. nitrianskej; vývin spoločenskej činnosti, toto sú podmienky prajnejšej zmeny. K tomuto

živým slovom v shromaždeniach, v sošitoch na statisíce vydávaných, poučuje a povzbudzuje ľud po všetkých vidiekoch **Katolícka Ludová Jednota.**

XI. Valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Dr. Ján Csernoch osvietený pán arcibiskup kaločský, protektorát XI. valného shromaždenia katolíkov Uhorska prijal s nasledujúcim osvedčením :

Vďačne som prijal zprávu Katolíckeho Družstva Krajinského poťažnú na XI. valné shromaždenie katolíkov Uhorska a vyslovenú spolu i tú žiadosť, aby som prijal protektorát tohoto shromaždenia. Ako od počiatku každého posiaľ u nás vydržiavaného valného shromaždenia člen, najviacejkrat i rečník a neskôr protektor, aj včul ochotne venujem moje služby a bezžistné spoluúčinkovanie Katolíckemu Družstvu Krajinskému. Pred mojima očima skveje sa vznešený príklad a vrúcna modlitba božského Spasiteľa, ktorý modliť sa nielen za Apoštolov, lež i za všetkých tých, ktorí skrze učenie ich v ňom veríť budú, aby všetci stali sa sjednotení! Toto sjednotenie my katolíci Uhorska potrebujeme včul viacej ako kedykoľvek za predošlých časov, bo jestli nás predznaky neklamú, vážnym zmenám ideme v ústrety. Ukážme preto, aby — mluviac s cirkevným sjazdom vatikánskym — aspoň v Katolíckych valných shromaždeniach boli sme jednej mienky. Keď teda s radosťou prijímam protektorát, zo srdca prajem, aby vydržiavať sa majúce Valné Shromaždenie Katolíkov Uhorska ešte úspešnej vypadlo, ako doterajšie, aby odznelé reči a vynesené uzavretia prevedené boli v skutkoch a o našom sjednotení vydávaly svedectvo pred celým svetom.

POLITICKE CHYRY.

Liberálna Jednota.

Liberáli a slobodní murári sú ozaj ako opice! Všetko by radi napodobňovať, v čom spatrujú úspechy. Akonáhle videli v ak obrovských rozmeroch šíri sa Katolícka Ludová Jednota, hneď si založili takrečenú liberálnu Jed-

notu. Členovia tejto liberálnej jednoty sú sami židia a slobodní murári. Ku tejto chýrnej jednote ako aj ku iným družstvám a spolkom obrátil sa ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry a požiadal ju o jej mienku v záležitosti reformy volebného práva. Na toto požiadanie liberálna Jednota, ktorá len asi od troch týždňov jestvuje, 16. septembra dostavila sa na audienciu ku ministerpredsedovi, ktorému Arpad Bokai, hlavný majster slobodných murárov a profesor university v mene liberálnej jednoty odovzdal jej memorandum poťažne na reformu volebného práva.

Ministerpredseda zcela uradostnený prijal deputáciu liberálnej Jednoty a keď sa jej podakoval, že medzi všetkými spolkami a družstvami ktoré o mienku požiadal poťažne volebného práva, ona najprvšia odovzdala mu memorandum, po hlbokom oddychu povedal, že o volebnej reforme ničoho jej povedať nemôže. Na túto diplomatickú odpoveď celá liberálna jednota s hlbokou poklonou opustila ministerpredsedu a bolo po audiencii, ktorú len preto spomíname, aby kresťanský ľud nedal sa oklamať liberálom, keď hovoria o ich Jednote. Veriaci kresťania oddaní a verní môžu byť len jednej Jednote a to je Katolícka Ludová Jednota.

V záujme pravdy.

Pôvodca jedného článku 36. čísla nášeho časopisu podal tú bezzákladnú zprávu, že ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry fahá platy a na penzie má nároky ako ministerpredseda, ako minister vnútra, okolo osobnosti kráľa a minisier horvátsky. Ponevác táto zpráva nemá základu, opravujeme ju v záujme pravdy a spolu vyslovujeme, že ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry nemá žiadneho platu ako minister vnútra, okolo osobnosti kráľa a horvátsky minister a že fahá plat len ako uhorský ministerpredseda.

Kto dostane tretiu universitu?

Zdá sa, že mesto Prešporok dostane tretiu universitu, tá ale má byť celkom štátna. Aby ale protestantov nebolela hlava, v Debrecíne postavíť majú štvrtú universitu a tá zas so štátnou podporou má byť celkom protestantská, pri čom do povahy majú vziať fundácie, ktoré

zložené sú na protestantskú universitu. Kedy že už ale vezmú do ohľadu tie fundácie, ktoré od dávna a pradávna zložené sú na katolícku universitu ?

Zo snemovne.

V snemovni krajinských vyslancov pokračujú v obštrukcii. Liberáli majú teda príležitosť ukázať svetu ako vyzerá tá ich národná práca.

RAKUSKO.

Socialdemokratická revolúcia vo Viedni.

Viedeňskí socialdemokrati ukázali, ako by to vyzeralo, keby sa dakedy ku moci dostali. V nedeľu 17. septembra vydržovali veľké shromaždenie údajne proti všeobecnej drahote. Shromaždenie začalo sa o 10. hodine na námestí pred mestským domom a dohrnulo sa k nemu asi 40 tisíc ľudu. Vzдор toho, že socialdemokratickí vodcovia, žid Adler a jeho kompanisti držali poburujúce reči, shromaždenie skončilo sa v poriadku, rozčulená luza ale miesto toho, že by sa bola rozišla, začala dobíjať mestský dom. Socialdemokrati najprv kamením, potom ale železnými drúkami začali vybiť okná na mestskom dome. Peši a jazdeckí policajti nato s vytasenými šablami chceli rozprášiť demonštrantov, ale voči zástupu boli malomocní a museli na pomoc privolať vojsko. Z blízkych kasární vyrukovali na to dve stotiny jazdy a jeden bataillon pechoty a novšími útokmi pokúsili sa rozprášiť demonštrantov. Konečne o 1 hod. popoludní socialdemokratov vytískli do blízkych ulíc. Týmto ale vojsko nič nedocielilo, lebo ľud sa shromadil na Schmerlingovom námestí a začal dobíjať palác administratívneho súdu, na ktorom za okamženie ani jedného obloka nebolo celého. Vojsko znova útočilo na zástup a konečne ho rozprášilo. Socialdemokrati pozde popoludní prišli do okresu Ottakring, kde sa začali ešte nebezpečnejšie chovať. Vyvalili populíčné lampy, zavreli čapy plynového vodítka, tak že ulice ostaly v tme. Nastala opravdivá revolúcia, ľud staval barrikády, aby vojsko prekazil v napredovaní. A keď sa vojsko blížilo, socialdemokrati ho napadli. Začali hádzať kamením do vojska, ktoré na to trikrát strelilo. Dvaja

ľudia padli mŕtví, štyria boli povážlivo a asi osemdesiat faššie-lahšie ranení. Mnohí vojaci a policajti boli tiež ranení. Vzbury len v noci podarilo sa potlačiť. Početných ľudí zatkli a porobili poriadky, aby sa vzbury nemohly opakovať. Ako tieto hrozne výstupy socialdemokratov v pondelok ráno oznámili jeho veličenstvu kráľovi a povedali, že vojsko muselo do ľudí strieľať, hlboko zronený vyslovil sa : Smutná vec je, že šom sa i tohoto dožiť musel.

Z CUDZOZEMSKA.

Zavraždenie ruského ministerpredsedu.

Ruský cár i s celou rodinou cez viacej dní sdržoval sa v Kieve. V sprievode jeho bol i ministerpredseda Peter Arkadievič Stolypin. Vo štvrtok 14. septembra cár s jeho rodinou a s celým sprievodom bol v mestskom divadle, kde ruský revolucionár menom Bagrov z revolvera dva razy strelil do ministerpredsedu Stolypina. Ťažko raneného odniesli do nemocnice a útočníka Bagrova chytili. Stolypin zomrel 18. septembra večer, o útočníkovi Bagrovovi ale vysvitlo, že stál v službe tajomnej štátnej policie a že je prekrstený žid. Židovstvo v Kieve následkom toho bojí sa pogromu a 800 bohatých židovských rodín už aj utieklo z mesta.

BESEDNICA.

Dvaja bratia Sivoňovci.

Odmenou vyznačená rozprávka.

Napísal: Ondrej Kriston.

Ludové shromaždenie v Stehlikove.

Jankovi Sivoňovi povedal jedon spoluobčan, ktorý bol v Stehlikove na trhu čižmy kúpiť, že nie jeho brat majster, predával na trhu, ale pomocník. I to sa dozvedel, že je majster chorý. Ale zato niet príčiny báť sa.

Zvesť táto nijako nenechala v pokoji Janka Sivoňa. Rád si videl brata, obával sa oň. Nedeľa bola

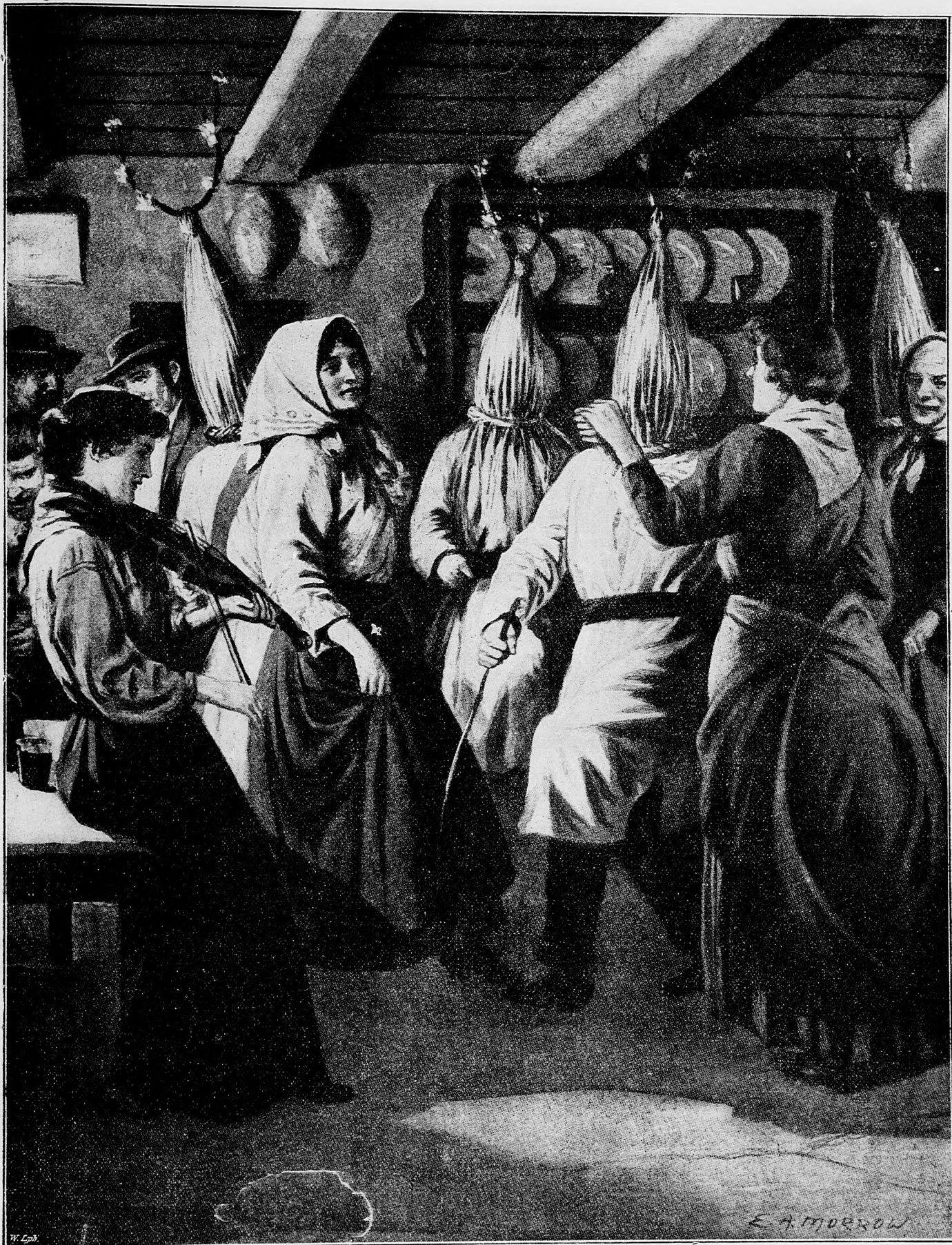
asi
ci a
oci
i a
pa-
no-
en-
do
tná

du.
dni
l i
Vo
s
de
era
na.
a
18.
ale
o-
ve
o-
ta.

rý
at
o-
ny

Si-
la

Slamení chlapei.

beztak i počiatok štvrtroka, zanesol teda štvrtročnú rátu bratovi do Stehlikova. Veľmi sa zaradoval, že našiel brata už zdravého. Peter ležal síce niekoľko dní, ale lekár, a potom starostlivé opatrovanie dobrej ženy ho čoskoro postavili na nohy. Dobre oblečený mohol už vyjsť, len pracovať mu nebolo ešte dovolené. Po chorobe dobre mu padlo ľavé povetrie úsnej marcovej nedele. Povedal teda Jankovi, aby šli spolu vyplatit lekára. Veď stihnú, pokiaľ žena navarí nejaký obed. Odišli. U doktora vybavili čoskoro záležitosť, potom ale nazpäť idúc, zabočili smerom ku námestiu.

Jako sa k námestiu prbližujú, nuž vidia, že je tam jakási schôdzka. Dvesto-tristo ľudí — zväčša remeselníci a robotníci — hlučne sa shromažďovalo. Potom však razom stane si volakto zpomedzi ľudu na jednu truhlicu. Hovorí, že je on ústredným tajomníkom a vyslancom socialdemokratickej stránky. I meno si povedal; že Weltführer a či tomu podobné. Krstné meno si nepovedal, lež ak človek môže súdiť po jeho postave a zovňajšku, tedy istotne volajú ho Jakubom alebo Nathanom.

Janko a Peter Sivoň čoskoro vyrozumeli z toho, čo videli a počuli, že tu socialdemokrati majú shromaždenie cieľom zorganizovanie stránky.

I Povie Peter bratovi:

— Ale, počujmeže už, bratku, čo asi vie tento židák!

Židák ale vábnymi a krásnymi slovami vykladal, že nakoľko on ľutuje chudobný ľud, za mizerný chlebiček od úsvitu do mraku úmorne a namáhavo pracujúci a keďby aspoň mala výsledok — hovorí — tá trápna práca sužujúceho sa ľudu! Veru nemá! Osud ľudu sa nenapravuje, ba skorej sa ešte kazí. Vaši zemskí páni však ver nemoria sa veľmi pracou? — opytuje sa žid. — Len sa prevádzajú, poľujú, márnia tie drahé peniaze, ktoré ste im vy vašim krvopotným namáhaním zo zeme vyhrabali. Nuž je to po pravde?

S rozzlobenými očami zkríkne ľud:

— Nie je to po pravde!

— Nuž a potom, pokiaľ chcete ešte trpeť, aby ste vy a vaši domáci ťažkou pracou zmorení, len na suchom chlebe živorili, daromni páni ale aby záhalčive kúpali sa v masti, z chudobného ľudu natopenej? Či pred Bohom nie je rovnaký každý človek? Ani vôl by nenosil jarmo, keby mal rozum. Nuž vedte, že toto ešte i na ďalej takto potrvá, ba bude ešte horšie, keď vy — dosť sprosté — budete počúvať len na slová vet mámiacich kňazov, zdierajúcich notárov, slúžnych a tyranských pánov. Lebo veď tí všetci dúchajú do jedného vreca. Miesto toho, že by ste sa usilovali napomáhať sna hy socialdekracie, ktorá hlása rovnosť a slobodu, utlačený ľud ale chce napomôcť, blaženým učiť a vyslobodiť. To žiada, aby zo zemských statkov, z majetku dostal jedon-každý rovnako a spravodlivo. Združte sa teda, vy chudobní ľudia, ktorí všetci jednu kosť obhrýzate!

Rečník hovoril čím diaľ, tým ohnivejšie, vždy prud-

šie, až sa celkom rozčerveňal. Medzitým vždy hlasnejšie hučalo prisvedčanie. Ľudia počúvali celými ušami, otvorenými ústami, Janko Sivoň tiež, iba keď zbadá, že mu i zapekačka vyhasla.

Keď potom ústredný tajomník učinil malú prestávku, dvaja bratia stúpali pomaly ďalej. Šli domov. Obidvaja ale s ovisnutými hlavami. Zamysleli sa. Sotva že sa shovárali.

Najprv sa ozval Peter:

— Počujže, Janko, veľa pravdy je veru v tom, čo sme teraz počuli.

Janko s nechufou odpovedal:

— To je už pravda, že mnoho všeličoho mohlo by byť ináč na tomto svete, ako je.

A potom s jakou bólnou trpkosťou povedal toto Janko!

Ako sa hovorí, pustili im už chrobáka do uší. Nedal im teda pokoja. Pri jedení sotva prevravell niekoľko slov. Mrzelo ich ešte i veselé trkotanie dietok.

Takmer im bolo možno vyčítať zo zamračených čiel závistivú myšlienku, že tam záhalčivý zemský pán istotne jie o veľa fajnejší obed, než oni. A motykou ani raz nezafal, ani jedon kliniec nezabil do pošvy za svoj výborný obed. Nuž je to v poriadu?

S takýmito ducha poburujúcimi a srdce znepokujúcimi myšlienkami poberal sa Janko popoludní domov do Slipekovej. Cestou poháňajúc svoje dva koniky, ešte horšie sa rozdráždil. Hnev v jeho srdci celkom zovrel.

Hej, zle je to veru, keď človekovi dušu hryzie nejaká trpká myšlienka! Lebo keď si prst porežeme, alebo prestydne, nuž takéto niečo len tam cítime, kde nás bolí; a potom vieme obyčajne proti tomuto aj liek. Múdry človek ani si nevšímne takého malého telesného úrazu.

Keď ale človekovi v duši rozvlní sa nejaká trápna myšlienka, to už potom odoberá mu všetok pokoj, odháňa sen od očí jeho, pokazí mu chuť k jedlu a nápoju. Nielen že sa človek sám na seba hnevá, ale stane sa netrepezlivým, zpuřným, hnevá sa na domácich, ba i na iných. Taký bude ako jež: koho len môže, každého popichá, každého urazí. Čudne to znie, ale je tak: čím múdrejším, rozumnejším, rozvažitejším je človek, tým väčší nepokoj robí mu takéto do duše vyřté trápne súženie.

A Janko sivoň — to sa mu musí dať — mal hlavu na mieste. Je rozumný, rozvažitý človek, ktorý nezaleje vinom, pálenkou, myšlienkou, ktorá mu pobúrila duševný mier, ale rád príde na koniec každej veci. Dajaký chmulko, alebo človek hmlistej hlavy nebol by sa ani přchlil s takými pichlavými myšlienkami.

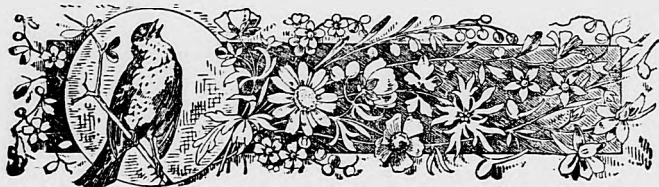
Príjdúc domov zo Stehlikova, po bezsennej noci vybral sa Janko orať na zemičku, pod jarnú siatinu. Inokedy kráčal s takou dobrou chuťou za pluhom. Tešil sa v modrastej oblohe, vo veselom škrovánkove speve. Ale i to sa prihodilo, zvlášte vtedy, keď nečul nikoho blízko seba, že si sám 36-ročný človek, začal

pohvizdovať a prespevovať niektorú zo svojich mládeneckých milých piesničiek.

Ale teraz mu bol škaredý a zamračený celý svet. A začal rozmýšľať:

Hľa, ja musím do večera prerývať zem, pokiaľ notár a farár v peknej izbe pohodlne sí hovejú. (Avšak vec sa mala tak, že notár mučil sa práve vtedy s volákym súrnym úradným výkazom, až sa mu čelo znojilo; staručkého farára ale volali do ďalekých Lemešoviec sponedať ťažko chorého na horúčku.)

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v pondelok 18. septembra zo Schönbrunna odviezol sa do viedeňského burgu, a po ceste z koča obhliadol si ten vandalizmus, akého v nedeľu dopustili sa socialdemokrati po uliciach viedeňských. V pondelok cez poludnie u jeho veličenstva na audiencii bol i uhorský ministerpredseda gróf Khuen Héderváry.

Svätý otec pápež Pius X. kniežatu Eszterházy. Knieža Mikuláš Eszterházy nedávno s veľkými obetami dal reštaurovať kaplnu v obci Felsőkismártonhegy. Svätý otec z tejto príležitosti kniežatu Eszterházy poslal veľmi vrelý list, v ktorom ďakuje kniežatu za prinesenú obet a posielala požehnanie na rodinu kniežata. List, ktorý rábsky biskup Arpád Várady odovzdal kniežatu, nesmierne dojal knieža, ktorý s holdom odpovedal svätému otcovi za jeho vyznačujúce riadky.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Anton Pór, praelát, opát-kanonik ostrihomský v 77 roku života 8. septembra zomrel v Ostrihome. Nebohý na založenie katolíckeho sirotára v Ostrihome poručil 500.000 korún.

Z biskupstva nitrianskeho. Shromaždenie penziónálnej pomocnej základiny duchovenstva biskupstva nitrianskeho z nariadenia osvieteného pána biskupa grófa Vilhelma Batthyány vydržiať sa bude 12. októbra. — Jozef Kianicska poslaný je za kaplána do obce Felsővesztény a Jozef Rusz do Bosáče.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v VIII. obežníku cirkevnom za nedeľu katolíckej tlače ustanovuje III. nedeľu, totižto 15. októbra a vyzýva duchovenstvo ku vrelej podpore tejto záležitosti. V tomže obežníku osvietený pán biskup vypisuje súbeh na fary: Hilyó a Vizsoly a uverejňuje vyzvanie ministra výučby na učiteľov ku podpore patronázu, ochrany detí. Minulého

týždňa osvietený pán biskup 7 bohoslovcov udelil tonzúru a za cenzorov diecezanských vymenoval Franca Holló, Štefana Óndercsó a Vilhelma Mikó. — Ondrej Kozora praelát-kanonik a mestský farár 12. septembra za nebohú kráľovnu Alžbetu odbavoval slávnostné requiem, na ktorom súčasťnily sa vojenské, stoličné a mestské vrchnosti. — Karol Belky kanonik zadakoval sa za hlavné školdozorstvo biskupské a na jeho miesto dočasne vymenovaný je Franc Holló. — Spolok krajinských staviteľov 8. septembra vydržiať tu riadne ročné shromaždenie. — Od 16 do 19. septembra v Košiciach za veľkých slávností odbavovaný bol III. kongress krajinského patronázu. Jeho veličenstvo kráľa na kongresse zastupoval minister pravosudia Franc Székely. Záverečnú reč držal osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie. — Za predsedníctva osvieteného pána biskupa farársku zkušku s pochvalným úspechom zložili: Ludvík Tarchovich kaplán zo Sárospataku, Géza Mayer administrátor z Erdőhorváti a Ján Bellis kaplán zo Zboró. — Jozef Marczinkó, bývalý administrátor obce Hilyó vymenovaný je za kaplána do Parnova. Minulý týždeň z príležitosti III. kongressu krajinského patronázu mnohí navštívili kryptu kniežata Rákócziho II. a ovenčili jeho rakev.

Z biskupstva spisského. Osvietený pán biskup spišský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Alexander Párvy minule v pohoreľskom kaštieli udelil sviatosť birmovania dvom dieťkam bulharského kráľa Ferdinanda. Sviatosť birmovania prijali knieža Cyrill a knäzna Nadežda. Birmovní rodičia boli arciknäzna Klotilda a knieža Filip Koburgský. Na birmovke boli prítomní bulharská kráľovná, dedič trónu Boris, knäzna Eudoxia a knieža Leopold Koburgský.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Adalbert Zaborovszky praepošt a mestský farár z príležitosti výročitého dňa krušnej smrti nebohej kráľovny Alžbety odbavoval slávnostné requiem, na ktorom prítomné boly všetky vojenské, stoličné a mestské vrchnosti. — Minulého týždňa 13. a 14. septembra odbavovaný tu bol na Kalvárii obľúbený odpust Povýšenia sv. Kríža, Na tejto pobožnosti súčasťnily sa veriaci z päť stolíc; ku sv. sviatosťam pristúpilo 2000 ľudí. Sv. sviatosťi neustále vysluhovalo 15 duchovných. Hrubú sv. omšu slúžil Ondrej Lehoczky titulárny kanonik a farár zo Szinna, kázeň držal Valent Bélafi vicedekan a farár z Kapi. — Minulý týždeň na území stolice šárišskej zakončené boly tohoročné veľké manévry. Ľud náš oddychol si po zakončení manévrov, bo kým trvaly, vyzeralo to u nás ako keby to skutočná vojna bola bývala. Vojsko zapríčinilo mnoho škody, ktorá nebude celkom nahradená, povstala drahota potravných článkov a itak ubiedený národ veľmi mnoho trpel od vojska. Zachráň nás Bože od takej zábavky!

Chýry zo Spiša. V Slovenskej Vsi dňa 3. septembra pustošiaci oheň zapríčinil jeden 6 ročný chlapec, ktorý v stajni oheň kládol. — Vo Veľkom Hnilcu dňa 4. septembra v noci zhorela parná pila, — V Strá-

zách 5. septembra 22 ročný professorský kandidát Aladár Detrich syn gňazdaňskej poštarčky odobral si život. Príčina toho hriješneho skutku bola údajne nevyliciteľná choroba. — Vikartovská učiteľka Atala Kabina 4. septembra mala sobáš s učiteľom Kolomanom Mézšáros. — Kézmarska polícia 3. septembra chytila vojenského uprechlika Kazimíra Kletzkyho. Žandári okovaného odviekli ho do Košického garnizona, odkiaľ utiekal. — V našej stolici sú teraz ošípané v 28 obciach choré na ružu. — V Toporci v tieto dni vlámal sa dakto do domu jedného gazdu a ukradol tam 140 korún. — Od Štrbského ku Poprádskému jazeru má knieža Hohenlohe stavať električnú železnicu na vlastné útraty. — V Kézmarku na tento skolský rok dalo sa do evanjelického gymnázia zapísať 274 žiakov, do chlapčenskej občanskej školy 118, do obchodnej školy 215, do štátnej priemyselnej školy 50, z tých sú 12 poslucháčmi jednoročného textilného kursu a do dievčenskej občanskej školy dalo sa zapísať 143. — V Novej Vsi má teraz evanjelické gymnázium 424 žiakov, štátna učiteľská pripravovňa 119, štátna chlapčinská občanská škola 200, ev. dievčenská občanská škola 218, štátna drevopriemyselná škola 66 a do internátu košicko-oderbergskej železnice prijali 158 chlapcov. — Vo Vikartovciach na tretiu r. k. učiteľskú stanicu vyvolený je Mikuláš Mlakai učiteľ slatvinský; v Dedinkách vyvolili za učiteľa Ludvika Lohnerta, v Jagloveciach učiteľa kolinovského Jána Šomváriho a v Švábovciach Ladislava Szedélyiho; do švedlárskej žiarkej r. k. školy vymenoval minister orby Ladislava Dráveczkyho za učiteľa. — Dedič trónu arciknieža Franc Ferdinand dňa 12. septembra prejachal cez našu stolicu na veľké manévry, ktoré odbavovali sa v šarišskej, zemplínskej stolici a vo východnej Galícii.

Nehoda študentov. Žiaci vyššej obchodnej školy v Kežmarku urobili výlet ku došbinskej ľadovej jaskyne. Na zpiatočnej ceste v Stracenskej doline jedon koč sa pokazil a v blízkosti obce Káposztafalu prevrhol sa z bradskej do hĺbky. Druhorodný žiak školy Jozef Váraday natoľko bol ranečý na hlave, že naskutku zomrel. Ostatní žiaci neboli ranení.

Pivo zdražie. Ustredný spolok rakúskych pivovarčích, ako z Prahy oznamujú, uzavrel, že cenu jedného hektolitra piva počnúc od 20. septembra v celom Rakúsku zdvihne o 2 kor. 40 halierov.

Zatknutí židovskí priekupci z Galície. Do Jablonky (st. oravská) prišli židovskí priekupci z Haliče, aby nakúpili hydinu na tamojšom jarmoku. Jeden žandár vyzval priekupcov, aby ukázali svoje priemyselné legitimácie. Priekupci na toto neboli pripravení, lebo už dávno vyvážajú odtiaľ hydinu, ale legitimácie dosiaľ ešte nikdy nepýtali od nich. Žandarmeria nato priekupcov z Galície židov Efraima Kornguta, Šimona Kornguta, Abrahama Engländera, Šaju Steinerja, Abrahama Makovica, Markusa Hüpperta a Samuela Stromfa vyhlásila za zatknutých, Odviekli ich na oboený dom, kde notár, rychtár a jedon tamojší vážny obchodník s

celým svojim majetkom zaručili sa za nich a keď žandarmeria neprijala túto garanciu, jeden z pomedzi zatknutých židovských priekupcov vyčítal 10.000 korún kaucie, aby nemusel ísť so žandarmi do Trstenej. Žandári nato vyhlásili, že kauciu môže prijať len vrchnosť v Trstenej ale oni nie. Priekupcov teda odviekli do Trstenej a tam za 100 korún kaucie pustili ich na slobodu.

HOSPODÁRSTVO.

Keď je úroda vylátená.

Keď sme úrodu vylátili, zrno vtedy ešte zväčša není úplne vyzreté. preto, jestli ho dáme na väčšiu hrbu, ľahko môže potuchnúť, zkaží sa. Ba niektoré zrno (repica, mak) čo je aj celkom zrelé, predsa ľahko potuchne. Preto na zrno, dotedy kým ho upotrebíme alebo predáme, musíme obrátiť veľkú pozornosť.

V našej vlasti na mnohých miestach ešte i teraz je v ohýčaji, že vylátené obilie sypú do jám, ktoré sú vymazané, alebo ktoré majú vymurované steny. Tento spôsob udržania zrna je najhorší. V jame zrno veľmi ľahko potuchne a tak aj na svojej cene veľa ztratí.

Najlepšie je zrno držať na prievane a síce v hromadách najviac na pol metra vysokých. Najprímernejšie miesto pre zrno je dobre vymazaná povala. Ale musíme na to pozorovať, aby sa zrno nedostalo nad maštal, lebo zápach statku a trusu zrno vssaje do seba a ľahko sa môže zkažiť. Jestli zbožie budeme držať v takých tenkých vrstvách a zvlášte jestli ho lopatou častejšie poprevraciame. vtedy sa nemáme čoho báť, že nám potuchne.

Takto uložené trebárs aj to najháklivejšie zrno dlho možno udržať. Repicu, mak a kukuricu častejšie máme prehriať.

Zrno cez zimu schne a preto je na jar o niečo ľahšie. Každý v jaseňi odložený metrický cent zbožia asi 2—3 kilogrammy ztratí na svojej váhe do jary.

Zrno žiadnym mlátením nedostaneme tak čisté, aby sme ho tak ako je mohli zaviezť na trh. Po vylátení medzi zrnom ešte vždy bude pleva, gebuzina, slovom taký nečin, od ktorého obilie pred predajom musíme očistiť.

Najviac smetí je v tamkom obilí, ktoré bolo koňmi tlačené alebo ručnou mláfačkou vylátené, lebo v tomto mimo plevy a gebuziny možno najst aj kúsky z dolámanej slamy a úhrabky.

Zrno od plevy, gebuziny a od úhrabkov najlepšie sa dá očistiť na riečici. Prvé čudenie sa deje hneď po mlátení. Takéto zrno síce už možno zaviezť na predaj

ale ono ešte predsa není také, aby sme najlepšiu cenu mohli dostať zaň. Vtedy je zrno síce čisté, ale není rovnaké, lebo je medzi ním ešte mnoho pozadného, ba celkom zakrpateného zrna. Za svoje obile vtedy dostaneme najlepšiu cenu, keď je ono prvotriedne. Toto sa dá docieľiť druhým cúdením. Pozadok gazda dá doma zomleť a skrími ho so statkom a čo sa už ani zomleť nedá, to sa jednoducho hodí ošípaným alebo hydine. Tie povyberajú z neho, čo sa ešte dá užiť. Obilie dvaraz cúdiť je aj preto dobre, lebo takto aj na siatie vždy budeme mať dobré a čisté zrno.

DOPISY.

Z Horného Uhorska.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Pekne prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Povdační sme Vám za to, pán Redaktor, že nás upovedomujete o včulajšom politickom rozpoležení, ktoré veru není k závideniu. Nehýbe sa tá politika ani na pravo, ani na ľavo, lež uviazla v bahne. A dobre že uviazla, lebo robiť takú politiku, na akú sa chytil v Horvátsku diplomovaný graničiar Khuen-Héderváry, je stejné so samovraždou.

Bo čo robila posial vláda?

Dvíhala porcie. Zdražila doháň, špiritus, sol, petrolej a zaviedla do stoličnej administrácie to isté násilie a ten istý systém liberálny, od ktorého človek krče dostáva a ktorý vyháňa čbečanov do Ameriky. A že je to vraj strana pracovná. Tá že vraj za dobrobyt veškerého obyvateľstva horlí. Tá že vraj podporuje chudobu a koná takú sociálnu prácu, o akej posial chýru nebolo v našej vlasti.

Všetko čo o sebe vyhlasuje táto vláda, sú však prázdne slová a daromné táraniny. My tu na Horniakoch nespatrijeme žiadnu zmenu. Nevidíme ani stopy tej národnej práce Héderváryho. Tak je ako bolo a bude tak, kým len ľud sám nebude mať rozhodné slovo pri spravovaní krajiny. Kým ľud do stoličných a krajinských úradov neľostane svodomitých, usilovných a zpoľahlivých úradníkov, ktorí z ľudu nielen že žijú, lež s ľuďom aj cítia a jeho záujmy ako treba zastávajú a nebude premenený, kým ľud nebude mať i v krajinskom dome verných a oddaných zastupiteľov ako sú vyslancovia kresfanskej ľudovej strany.

Čo že robia za nás tí mungovia Héderváryho, ktorí sa nám do našich okresov vdreli?

Že vraj zákony vynášajú? Aj to je robota? Veď oni len pokývajú hlavou, keď hlasovať majú nad zá-

konnými návrhmi. Nuž a čo sú hodné naše zákony? Jaknáhle uvedú daktorý zákon do života, zaraz sa dokáže, že ten zákon je chybný a zlý. Začnú ho naprávať s rôznymi «rendeletmi» a «döntvényimi» a tie majú takú platnosť ako i zákony.

Či to není smiešne? Načo že je snem? Lacnejšie by bolo riadiť a spravovať krajinu s rendeletmi ako platy dávať tolkým mungom liberálnym. Týchto nám naši notári a slúžnovci natískali pred voľbami, že vraj tí inak budú za ľud pracovať ako pracovali ľudáci. Vyvolili sme ich za poslancov, lebo prišiel taký rozkaz, lebo napájali a podplácali. A čo teraz tí mungovia? Z povdačnosti povýšili cenu doháňu a špiritusu. A povýšia aj iné dane, lebo veď z čoho by čiahalo na vojsko, na povýšenie platov a na šampaňské, ktoré páni mungovia i s ich tatíkom tak často slopú. Veď to chudoba zaplatí!!

Ako by nie! Naše horniaky kúpajú sa v dobrobyte. Máme všetkého nazbyt. Výtečná úroda bola u nás. Nemáme kde odkladať obilie, zemiaky, kapustu a iné plodiny. Kravy toho roku dvakrát sa telia. Zárobky máme také, že nestačíme do sporiteľni ukladať naše úspory. Nikto z nás neide do Ameriky, tak je u nás dobre. Nemáme začinenia s exekútorom. Dane riadne platíme. Kazári utekajú z tade, lebo nemôžu úzeriť. A tento náš dobrý život, toto naše šťastie musíme ďakovať Hédervárymu a jeho mungom — nasiaknutým vínom šampaňským. Hej veru svet ešte nemal takých mungov ako sú: Richter, Rudnay, Lévy, Kozma, Haydin, Hencz, Pongrácz a vôbec všetci hornouhorskí mungovia.

Bárs by im Allah dlhé brady dal nariasť, predžil ich stiene a za živa povolal ich do siedmeho raja! Hodní sú toho!

Slovák.

Lehnic (Spišská Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Krestane».

V Lehnici, ku ktorej farnosti i Červený kláštor a kúpele Smrdžonka prislúchajú 2. septembra v deň sv. Jodoka pústovníka bol odpust. Sv. omšu s assistenciou dvoch magurských klerikov slúžil richvaldský farár a lešnický farár Vendelin Huszka veľmi poučnú a peknú kazeň držal o tom, ako má byť usporiadaný rodinný život. Kňazov bolo 8, ktorí prišli svoju radosť vysloviť nad vyzdravením miestneho farára, ktorý bol ťažko chorý. Ku sv. sviatosťam pristúpilo 40 ľudí. Oltáre veľmi peknými živými kvetami ozdobil veľmi usilovná a šikovná miestna učiteľka, ktorá sa ani na organe ani pri speve tiež nedá zabaňbiť.

Tak by sa všade mali oltáre ozdobiť a nie všeliakými z papiera a látky alebo pantličkami všeliakej odpornej farvy, ako to — žiaľbohu — ešte v nejed-

nom kostole vidíme. V lete len živé kvety patria do kostola a v zime v nedostatku živých kvetov plechové umelé kvety, ktoré nielen že ako živé vyzierajú, lež pri nich vytvorené je nebezpečenstvo ohňa, ktorý veru pre papierové alebo látkové kvety už neraz drahocenné oltáre a obrazy znivočil. Do katolíckeho kostola patrí len to, čo je opravdive pekné, umelecké a cirkevnému duchu zodpovedné. Ľudu netreba dať v tej veci celkom voľnú ruku, lebo sa do toho ešte nerozumie.

S kresťanským pozdravom

Horliteľ za česť a slávu božiu.

Stará Ves (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Ctený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kreštane».

So žiaľom dám na známosť cteným čitateľom Kreš-
stana, že v centre Magury, v Starej Vsi k veľkej
radosi liberálov už prestala katolícka škola a tak sme
znovu ztratili jednu teplu hrádku katolíckej výučby.
Tohoto školského roku v Starej Vsi začne už štátna
ľudová škola účinkovať. Za učiteľov sú do nej vyme-
novaní: Jakub Vadovszky a Veronika Mohlová Sztaj-
kovics z katolíckej a Bernardin Maroš' zo židovskej
školy. Židovská učiteľka nateraz vystala, bo boly len
tri učiteľské sily potrebné, starovesským židom sa to
ale nijako nepáči.

Šťastlivé sú tie obce, ktoré ešte majú svoje kato-
lícke školy. Nech sa ich krčovite držia až do posled-
ného dychu, však to je prísna povinnosť každého ka-
tolíka, nech ich ani za celý svet neodajú beznábo-
ženskému štátu. Pre Boha ich prosím, nech vždy pred
očami svojimi držia tie dve najvážnejšie pravidlá: «Ka-
tolícka škola je vlastná sestra kostola» a «Čia je škola
a čia je mládež, toho je i budúcnosť.

S Bohom

Horliteľ katolíckej výučby.

Szitnye (aradská st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom mi-
lom «Kreštane».

Ť nás sa zle vodí notárovi Karolovi Mihelyes,
aradská sedria odsúdila ho totiž na dva mesiace do
chládku, pretože potiahol obecné peniaze. Bol on už

aj predtým odsúdený na dva roky; to bol dosť dlhý
čas k tomu, aby nahliadol, že cesta spravodlivosti je
istou cestou.

Ján Vylepil.

K našemu vyobrazeniu.

V západnej čiaske Irlandska mládencov nevolajú
ku svadbe, lež keď prídu, radi ich vidia. Ponevác si
zo žartu hlavu okrucajú slamou, dali im meno «sla-
mených chlapcov».

Rozmary a Žarty.

Bytné. V Budapešti jedeo ženatý úradník hľadal
byt a jeden by mu úplne bol zodpovedal a už len
ohľadom ceny bolo treba prísť na čisto. Spýtal sa teda
majiteľa domu:

- Začo je tento byt?
- Za osemsto zlatých.

Urudník takmer zamdlel, keď túto cenu počul, ale
potom čoskoro sa premohol a spýtal sa spokojným
hlasom:

- Hm! A či k tomuto bytu sú aj maštale?
- Neni. Ale načo by vám bola maštaľ?
- Ja ju nepotrebujem, ale tomu hovädu treba,
ktorý vám za tento byt bude platiť osemsto zlatých.

*

Malý zradca. — Či si doniesla teplotu, stará ma-
mička?

- Prečo, Anička?
- Lebo otecko povedal, že sa budeme potiť kým
ty tu budeš.

*

Mrzutá vec. — Do paroma, tu mi môj dobrý
otec posielal bez všetkého prosenia dvadsať korún —
riekne jeden študent ku druhému.

- No preto sa predsa len nezlobíš?
- Jako by nie, keď som mu práve chcel písať o
päťdesiat.

*

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-
birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú
jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od
300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno
tarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s
dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže
vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiaskach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť.
Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Má pravdu. Mladý pán hľadá kvartier a vošiel jeden obzreť. Našiel tam starú paňu a preto prehovril.

— Ale prosím, ja som čítal v novinách, že je tu k prenajatiu izba u mladej vdovy.

A stará pani odpovedala:

— Áno to som ja dala do novin. Lebo ja som mladá vdova. Môj muž len pred týždňom zomrel.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa že spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostredníctvom môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť pošle list na redakciu «Krešťana».

Odkazy redakcie.

J. K. Sz., F. K. K. Listy neskoro prišli.

Bezmenný Prešporok. Články bez podpisu mena neslobodno uverejniť.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 19. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	---	---	---	kor.	23:30—24:00
» stolnobelohradská, nová	«	---	---	«	23:10—23:80
» pešťianska, nová	---	---	---	«	23:20—23:80
« banátska, nová	---	---	---	«	23:30—23:95
Jačmeň nový, prvotriedny	---	---	---	«	16:60—17:30
Raž prvotriedna	---	---	---	«	19:85—18:80
« druhotriedna	---	---	---	«	---
Ovos prvotriedny	---	---	---	«	17:40—17:90
« druhotriedny	---	---	---	«	16:80—17:20
Kukurica	---	---	---	«	17:05—17:15

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:80	18:40	18:00	17:60	17:20	16:80	16:20
č.		7	7½	8			
K.		15:40	14:40	9:60			

Strova:

Otruby drobné	---	---	---	---	kor.	12:00—12:20
« hrubé	---	---	---	---	«	11:10—11:30
Fazula veľká biela	---	---	---	---	«	29:00—30:00
Fazula strakavá	---	---	---	---	«	---
Zemiaky (hornouhorské) biele	---	---	---	---	«	5:00—5:20
«	«	ružové	---	---	«	6:00—6:40
«	«	žlté	---	---	«	7:00—7:50
Hrach lúpaný	---	---	---	---	«	56:00—57:00
Hrach nelúpaný, čistý	---	---	---	---	«	29:00—29:00
Šošovica čistá	---	---	---	---	«	48:00—70:00
Proso	---	---	---	---	«	18:00—20:20
Datelinové sáme, červená datelina	---	---	---	---	kor.	---
«	«	lucerna	---	---	«	---
Mak	---	---	---	---	kor.	95:00—99:00
Rasca (kmín)	---	---	---	---	«	65:00—66:00
Konopné sáme	---	---	---	---	«	29:00—31:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapešťianska	---	---	---	---	kor.	170:00—171:00
Slanina mestská 4-kusová	---	---	---	---	«	144:00—145:00
«	«	3-kusová	---	---	«	150:00—151:00

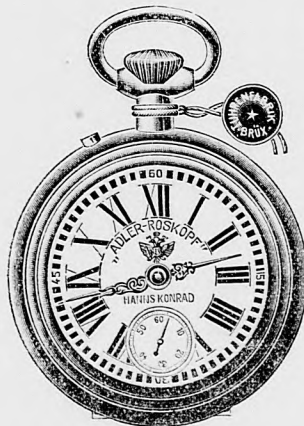
Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena:

na celý rok	---	---	---	4 koruny,
na pol roka	---	---	---	2 koruny,
na štvrt roka	---	---	---	1 koruna.
Do Pruska:	na celý rok	6 korún.		
Do Ameriky:	Na celý rok	8 korún.		

Administrácia Krešťana.

Železniční

Úradníci a zamestnanci kupujú si spoľahlivé registrované Adler Roskopf patent Anker nikkel remontoar hodinky, so strojom pozlateným a v kameňoch chodiacim K 7.—. Tiež hodinky s ručičkami sekund K 8.—. Pri každých hodinách trojročná záruka na pisme! — Žiadne riziko. Zámena povolená. Navrat peňazi! S poštovou dobiere rozposiela

Hanns Konrad

cis. a král. dvorný zaslca

Brüx číslo 2826.

Hlavný ceník so 4000 obrázkami posielajú sa na žiadosť každému zdarma.

HANNS KONRAD

cis. a král. dvorného zasielca prvá dielňa hodin
Brüx, číslo 1573, (Čechy) svetový obvod

nemá cestovateľov, zastupovateľov

filialné obchody.

Sídlo obchodu:

BRÜX (Cechy).

Kto teda zneužíva moje meno robí to
len k zavedeniu obecnstva.

Všetky dopisy upraviť treba do Brüxu v Čechách.

Všetky objednávania rozposielajú sa len
z Brüxu v Čechách. Pokladám si teda
za povinnosť upozorniť že všetky

Hanns Konrada obvodu

kdekoľvek predchádzajúce ohlasy len
na Brüx v Čechách sa vzťahujú pokiaľ len v Brüxi
v Čechách má predajné domy Hanns Konrad
cis. a král. dvorný zasielca svetový obvod.

Obracam spolu pozornosť cteného obe-
censtva na hlavný so 4000 obrazmi
opatrený cenník, ktorý len z Brüxu v
Čechách každému na žiadosť ochotne
posielam.

Verte**že slanovinový lieh sily**

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posielam 3 veľké alebo 6 stred-
ných fľašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Šporkassa v Popráde

základný kapitál 240000 korún,

rezervná základina 125000 korún.

vklady 2.660.000 korún. Prijíma

== vklady a dáva od nich ==

4% čistých interessov.**Lacné česke perie!**

5 kilo nové
tmavé driapané
9.80 K, lepšie
12 korún, Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snáh
mäkké jak pá-
per, drapané 30,
38, 42 K. — **Hotové postele.**
Z červeného činovatu 1 dobre
naplnená perina, alebo 1 zpodná
perina 180 cm. dlhá 116 cm. ši-
roká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—,
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška
80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—,
3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dla vôle.
Trojdilovú srstennú matrac na
jednu postel K 27.— lepšej ja-
kovosti K 38. Zasielky vyše
10 korún franko s poštovou do-
bierkou. Výmena a navrátenie
dovoluje sa pri náhrade porta.
Benedikt Sachsel, Lobes 135.
pri Pilsen (Cechy).

Katolícký pensionovaný

mladý kňaz, v maďarskej,
slovenskej, nemeckej reči,
zbehlý, hľadá bársaké za-
mestnanie. Nabídky prijíma
Cársky kaplan v Košiciach.

**Najlepší český prameň
k objednaníu.**

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé
dobré drá-
pané 2 K,
lepšie 2
koruny 40
hal.; pri-
ma polbiele 2 koruny 80
halierov; biele 4 K, biele
páperové 5 K 10 h.; 1 kg
velmi fajne, ako snáh biele,
drapané 6 K 40 h., 8 K.;
1 kg. paperie, sivé 6 K, 7
K; biele fajnové 10 K; naj-
fajnejšie paperie z prs 12 K.
Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele

z hustej tkáňy červeného,
modrého, bieleho alebo
žltého nankingu, 1 perina,
180 cm. dlhá 120 cm široká
s dvomi podhlavkami, každý
80 cm. dlhý, 60 cm široký
naplnený novým, sivým,
velmi trvácim mäkkým perím
16 K; polpapie 20 K; pa-
perie 24 K; jednotlivé periny
10 K, 12 K, 14 K, 16 K;
podhlavky 3 K, 3 K 50 h.,
4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 12 K, 14.70
K, 17.30 K, 21 K. podhlavky
90 cm. dlhé 70 cm. široké
4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70
Spodné periny z pevného
vrázkovaného grádlu 180 cm.
dlhé, 116 cm. široké 12.50,
14.80 K. Vývez s postovou
dobierkou od 12 K počnúc
franko. Výmena alebo navrat
dovolené. Za nezopovedné
navrat peňazi obšírný cenník
zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Cechy.)

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznameniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

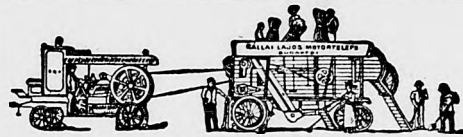
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej **Ludvika Kállai**

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlažbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchjší a najdokonalejší mlažebný stroj prítomnosti

Bez strojnika lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi
domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje polného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast
najlepšie podarili.
Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!**Z vlášte k odporúčaníu**

je kúpa v domácnosti
potrebných článkov a
darov aké obsahuje
hlavný so 4000 obrazmi
opatrený cenník, ktorý
na žiadosť ochotne, zdar-
ma a franko posielam
HANNS KONRAD
cis. a král. hlavný zasielca
Brüx č. 2845 (Čechy.)

Neporovnatel'ne

veľký je výber v domá-
cnosti potrebných člán-
kov a darov aké obsa-
huje so 4000 obrazmi
opatrený hlavný cenník
HANNS KONRAD
Brüx čis. 2852. (Čechy).
ktorý na žiadosť ochotne
posielam sa každému
zdarma a franko.

Znížené ceny !!

Šatky na hlavu v najpeknějších módných farbách K 4.
Veľké košele pre mužských K 1.30 Sväté košele pre
šlosiarov K 1.50. Svetlé obľeky pre šlosiarov K 3.00.
Košle ku sportu s včakami a peknou kvastinou K 1.40.
Biele pevne košele pre ženské K 1.—. Veľké spodné
nohavice, biele, svetlé alebo štráfkovaná 80 heliov.
Zásterky pre deti 50 hal. veľké zásterky pre ženské 80
hal. Dobré špulzverny tucet 12 hal. Pevné súorky na
strevice tucet 14 hal. Čipky 10 mtr. po K 1.— Vesty
pre mužských, plátené, sivé so zeleným vrubom kus po
K 3.60. Uteráky tucet K 2.90

ADOLF ZUGKER PILSEN 39.

Zasielky s poštovou dobierkou. Za nepohodný tovar
navrat peňazi. Cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Osočné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhiteintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozo-
vanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám
nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu uytvárania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa
pracami právnyimi, mezníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po-
stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku
pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť
ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel oschu,
kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbavia sa všetkých starostí parcellovania
4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa
popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolené požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky
povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie po-
trebná, potrebuje sa len la né uhodovnenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.